

Position Paper

Onderwerp: Investering in Friese Film en Audiovisuele (AV) Media Industrie via Bestuursafspraken
Friese taal en Cultuur (BFTK)

Datum: 3 oktober 2023

Aan: Commissieleden Binnenlandse Zaken, Tweede Kamer der Staten-Generaal

Inleiding

Ondanks de wereldwijde waardering voor films in kleine talen zoals Deens, Fins, maar ook minderheidstalen als Sami, Baskisch of Gaelic is er momenteel geen substantiële plek voor de Friese taal binnen het bestaande bestel van de Nederlandse film- en media industrie. Met een aanzienlijk deel (94,8%) van het budget van het Filmfonds geïnvesteerd in Amsterdamse producten, worden makers in de Friese taal en cultuur vaak gemarginaliseerd. Dit paper verdedigt het standpunt dat investering via de BFTK in de ontwikkeling, productie, vertoning en distributie van Friese film en AV-media industrie cruciaal is voor het behoud en de bevordering van de Friese taal en cultuur.

Stelling

Film en AV-media zijn krachtige middelen om de Friese taal en cultuur niet alleen levendig te houden, maar ook wereldwijd toegankelijk te maken. Daarnaast levert het een economische impuls, werkgelegenheid en voorkomt het de braindrain. We vragen binnen de BFTK om maatregelen die producenten stimuleren om Friese producties te ontwikkelen en realiseren. Dit is het meest effectief als er een, onafhankelijk Fries Film- en AV fonds komt en een verhoging van de cash rebate¹ voor bedrijvigheid in de regio.

Achtergrondinformatie

- De laatste door het Nederlands Filmfonds gefinancierde Friestalige speelfilm dateert alweer uit 2001 (Nynke, Pieter Verhoeff)
- Het Filmfonds besteedt tussen de 80% en 94,8%² van het budget in de regio Amsterdam, wat aantoont dat de regionale spreiding van middelen aanzienlijk scheef is.
- Er is geen reden om aan te nemen dat dit voor de uitgaven van de NPO anders is.
- Hoewel de Friese taal is opgenomen in de investeringswet, gaat dit niet leiden tot Friese producties.
- In tegenstelling tot Nederland hebben buurlanden zoals Duitsland, Ierland en Denemarken wel regionale fondsen en hubs, die substantieel bijdragen aan de ontwikkeling van de lokale taal en cultuur.
- Onderzoeken over deze regionale fondsen wijzen op groei in identiteit (trots, zelfbewustzijn) en lokale economische groei (werkgelegenheid)³
- Ook economisch is het interessant: Schotland investeert ca. 10 miljoen in Screen Scotland, wat de Schotse economie de afgelopen jaren honderden miljoenen pond heeft opgeleverd aan binnen- en buitenlandse investeringen.⁴

Argumenten

¹ <https://www.filmfonds.nl/subsidies/subsidie/netherlands-film-production-incentive>

² https://drive.google.com/drive/folders/15ASIERLgdIVFo_VctJhJLTMIJlxAtY82?usp=sharing

³ <https://drive.google.com/drive/folders/1Yg61eaWwbQGNMsQtciSPuq4xwX6NnKno?usp=sharing>

⁴ <https://www.screen.scot/news/2023/august/the-economic-value-of-the-screen-sector-in-scotland-in-2021>

Position Paper

1. Globale Trends in Regionale Financiering

In Europa zijn er talloze voorbeelden van succesvolle regionale fondsen en beleid ter ondersteuning van lokale taal en cultuur.⁵ Nederland loopt achter.

2. Inzichtelijkheid van de Friese Taal

Er is een aantoonbare vraag naar lokale content, zoals blijkt uit de populariteit van niet-Engelstalige films en series op platforms zoals Netflix en het succes van het Gaelic 'The Quiet girl'⁶ of films van de Sami⁷

3. Talent en Ontwikkeling

Friesland herbergt talloze getalenteerde individuen en organisaties die in staat zijn om hoogwaardige AV-producties te creëren als ze de juiste financiële ondersteuning en infrastructuur krijgen.⁸

Tegenargumenten en Weerlegging

- Beschikbaarheid van Talent: Onderzoek "Hollywood aan de Wadden" toont een groei van 4% aan in de AV-sector over de laatste tien jaar, ondanks nauwelijks investeringen van het Rijk via NPO en Filmfonds.
- Bevooroordeeldheid van bestaande instellingen: Het Filmfonds en de NPO hebben tot op heden onvoldoende motivatie getoond om Fries drama en documentaire te ondersteunen. De oprichting van een specifiek Fries Film- en AV fonds zou dit probleem direct aanpakken.
- Wet Investeringsplicht: De huidige wet investeringsplicht, ondanks dat de Friese taal hierin is opgenomen, zal geen producties in het Fries opleveren, gezien de beperkte toegang die Friese producenten hebben tot deze budgetten.

Conclusie

Met aanzienlijke internationale voorbeelden van de positieve impact die regionale film- en mediainvesteringen kunnen hebben, is de oprichting van een onafhankelijk Fries Film- en AV fonds een logische en cruciale stap voorwaarts. Investeren in de Friese taal en cultuur via de BFTK is niet alleen een strategie om culturele diversiteit te behouden en te bevorderen, de Nederlandse sector in het geheel te versterken, maar ook om economische groei in de regio te stimuleren.

Wij verzoeken de commissieleden Binnenlandse Zaken om de bovenstaande punten en argumenten in overweging te nemen en de BFTK te ondersteunen ter bevordering van de Friese taal en cultuur via strategische investeringen in de regionale film en AV industrie. Dit zou niet alleen een hoopvol signaal zijn voor de Friese film- en AV sector, maar ook voor makers en hun verhalen in andere regio's zoals Limburg, Zeeland, Twente etc. die sterk ondergepresenteerd zijn in het Nederlands filmlandschap.

Getekend,

Joris Hoebe

Vice-president Screen Talent Europe,

Founder van CineNord: Hub voor filmtalent- en productie in Noord-Nederland

⁵ <https://www.cineregio.org/>

⁶ <https://aframe.oscars.org/news/post/the-quiet-girl-cilm-bairead-interview-exclusive>

⁷ <https://variety.com/2023/tv/global/sami-film-tv-netflix-1235511615/>

⁸ <https://drive.google.com/drive/folders/1Yg61eaWwbQGNMsQtciSPuq4xwX6NnKno?usp=sharing>